

Fòrum Social Metropolità 2022

Jornada "Els reptes socials metropolitans"

Dimecres 23 març 2022, de 9h a 13h

Fabra i Coats - Fàbrica de Creació i Centre d'Art

1. Presentació

El present document pretén descriure el desenvolupament de la **Jornada del Fòrum Social Metropolità 2022** i recollir les principals idees i reflexions exposades. La jornada va tenir lloc el dimecres 23 de març, de 9h a 13h, a l'espai de **Fabra i Coats - Fàbrica de Creació i Centre d'Art**.

La jornada, organitzada pel **Grup Impulsor i l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva**, tenia com a objectiu visualitzar els reptes socials metropolitans de la ciutadania de la Regió Metropolitana de Barcelona, la tasca de la qual ha esdevingut especialment essencial arran dels esdeveniments més recents amb la Covid-19 o l'acollida de refugiats d'Ucraïna.

L'acte es va adreçar als **ajuntaments de la regió metropolitana, les entitats socials metropolitanes**, així com persones que realitzen accions de voluntariat, que participen en accions de bon veïnatge o de caràcter cívic, que cuiden de persones, que participen en moviments socials, iniciatives o serveis de caràcter social o que participen en projectes o xarxes comunitàries.

La jornada va ser inaugurada per la presidenta de la **Comissió d'Acció de l'Acord Ciutadà, Sonia Fuertes** i va estar conduïda pel Sergi Martí cap del Departament Participació Social. L'acte va comptar amb una presentació titulada "**L'Àrea Metropolitana i la Regió Metropolitana: les dificultats i les oportunitats de l'Acció Social en Xarxa. La governança a l'Àrea Metropolitana i la Regió Metropolitana**", on va participar l'Enriqueta Duran, secretària de polítiques socials de la UGT a Catalunya; Oriol Estela del Pla Estratègic Metropolità de Barcelona i el Ricard Gomà del Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona.

A més es va realitzar unes **taules ràpides i simultànies de propostes i prioritització de reptes** amb membres d'ajuntaments i entitats de la Regió Metropolitana de Barcelona.

La jornada es va animar a participar al conjunt de membres a través de Twitter i Facebook mitjançant el hashtag **#ForumSocialMetropolita**.

2. Objectius

El compromís cívic i social de la ciutadania conjuntament amb les institucions públiques dels municipis, són un element fonamental per poder avançar en una Regió Metropolitana que garanteixi els Drets socials a tothom. La col·laboració entre les entitats i les institucions amb les entitats d'altres ciutats, i altres formes de compromís ciutadà, contribueixen decisivament a poder atendre més i millor a aquella població vulnerable o en risc d'exclusió social.

En aquest sentit, arran dels esdeveniments més significatius en els últims anys, **s'ha fet palesa la importància de les entitats en els municipis a l'hora de fer front a les desigualtats socials** que s'han agreujat en els últims mesos. Per aquest motiu, es vol construir un espai horitzontal per a totes les entitats socials de la regió metropolitana que ho desitgin i millorar les sinergies i la qualitat de l'acció en els desafiaments socials metropolitans.

Els objectius del Fòrum Social Metropolità són:

- **Conèixer.** Identificar de manera compartida els desafiaments socials més importants de la ciutat dels 5 milions de persones per aprofundir en el seu coneixement i la seva resposta.
- **Connectar.** Generar coneixement i confiança mútua entre les entitats socials metropolitanas, i transmissió de bones pràctiques davant desafiaments complexos.
- **Compartir.** Establir marcs o models i criteris generals d'actuació conjunta en els temes socials metropolitans.
- **Coproduir.** El Fòrum Social Metropolità no coproduirà directament, però sí promourà l'establiment de xarxes de coproducció metropolitanas entre entitats socials, i entre entitats i ajuntaments, com la xarxa metropolitana d'inclusió residencial, per facilitar o articular projectes d'acció conjunts en l'àmbit de taula o xarxa.
- **Comunicar.** Les anàlisis, estratègies i accions desenvolupades pel FSM, així com la realització de jornades i seminaris sobre temes d'interès. També s'establiran posicionaments socials conjunts dirigits a la ciutadania o a actors d'àmbits supralocals.

3. Desenvolupament de la Jornada

Fòrum Social Metropolità

Els reptes socials metropolitans

23 de març
9:00-
13:00h

Fabra i Coats
Carrer de Sant Adrià, 20.
Barcelona

9:00h Recepció i cafè de benvinguda

9:30h Benvinguda a càrrec de **Sònia Fuertes**, Presidenta la Comissió d'Acció de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva i **Francina Alsina Canudas**, Presidenta de la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya

9:45h Presentació del Fòrum Social Metropolità: Objectius, organització i Pla de treball. A càrrec de **Sonia Fuertes Ledesma**, Presidenta de la Comissió d'Acció de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva

10:00h Presentació de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva a càrrec de **Rafel López i Zaguirre**, membre de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva

10:10h L'Àrea Metropolitana i la Regió Metropolitana: les dificultats i les oportunitats de l'Acció Social en Xarxa. La governança a l'Àrea Metropolitana i la Regió Metropolitana a càrrec de:

- **Oriol Estela Barnet**, Pla Estratègic Metropolità de Barcelona
- **Ricard Gomà Carmona**, Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona

Presenta: **Enriqueta Durán Cordero**, Unió General de Treballadors i Treballadores de Catalunya

10:30h Taules ràpides i simultànies de propostes i prioritització de reptes socials

Taula 1:

- **Mario Cuixart Cardús**, Fundació Germina (Sta. Coloma de Gramenet i Badalona)
- **Dani Juliá Galván**, Fundació REIR (Granollers)
- **Begonya Gasch Yagüe**, Fundació El Llindar (Cornellà del Llobregat)
- **Ariadna Manent González**, Fundació Maresme (Mataró)
- **Inma Moraleda Pérez**, Ajuntament Santa Coloma de Gramenet
- **Yolanda Sánchez Bueno**, Ajuntament de Canovelles

Modera: **Xavier Godàs i Pérez**

Taula 2:

- **Amèlia de Juan Castella**, Càritas Diocesana de Barcelona
- **Dani Jorquera Sánchez**, Prodis (Terrassa)
- **Ramón Jané Pallas**, Creu Roja Catalunya
- **Loli Rodríguez Iglesias**, Fundació Idea (Sabadell)
- **Laura Seijo Elvira**, Ajuntament de Mataró
- **Noel Duque Alarcón**, Ajuntament de Terrassa

Modera: **Marta Tarragona Gorgorió**

12:00h Espai de relació i esmorzar

12:30h Priorització de reptes socials i comentaris dels resultats provisionals. A càrrec de **Enric Morist Güell**, Creu Roja i Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya, i **Rosa Balaguer Bueno**, Casal dels Infants per a l'acció social als barris i Entitats Catalanes d'Acció Social (ECAS)

12:45h Cloenda a càrrec de **Fernando Díaz Alpuente**, Fundació Acollida i Esperança, i **Aida Llauredó Álvarez**, Tinenta d'alcaldia i Regidora de l'Àmbit d'Educació, feminismes i LGTBIQ+, ciutadania, participació i Agenda 2030 de l'Ajuntament de Badalona

Conducció de l'acte: **Sergi Martí Moreno**, Cap del Departament de Participació Social.

Benvinguda

La Presidenta de la Comissió d'Acció Social, Sonia Fuertes, va ser l'encarregada de donar la benvinguda a la primera Jornada del Fòrum Social Metropolità, que va explicar als assistents que el Fòrum es tractava d'un somni fet realitat per **"crear un espai de nova governança de treball horitzontal, per enfortir i generar renovades confiançaes i compromisos d'acció entre nosaltres"**.

Les creixents desigualtats en les seves múltiples dimensions, indiquen que cal un nou model de coproductivitat per poder fer front a aquests reptes amb una mirada metropolitana, **les entitats socials tenen un paper clau en l'atenció i acompanyament de les persones que més ho necessiten**.

També es va afegir que des de l'Ajuntament es pretén treballar des de l'horitzontalitat en conjunt amb les ciutats metropolitanes i el seu teixit associatiu. En aquest sentit, Sonia Fuertes va recalcar la importància de la coproducció "buscant noves maneres, noves tecnologies per reinventar l'administració i fer-la més àgil per millorar l'atenció social".

Sonia Fuertes va finalitzar la seva intervenció recordant la importància de les polítiques de proximitat, generant comunitat i confiança en el territori. Els components per la creació del fòrum són per **aconseguir un somni superant els reptes metropolitans a través de la innovació**.

Benvinguda

La Jornada del Fòrum Social Metropolità va comptar amb una segona intervenció a la benvinguda amb de la presidenta de la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya, Francina Alsina.

Va donar èmfasi en" **la rellevància de la bona coordinació entre el sector públic i el tercer sector sent essencials per donar resposta a les emergències actuals**".

En aquest sentit, arran de la pandèmia i la situació generada per la Covid-19 s'ha fet palesa la importància de la col·laboració entre entitats i el sector públic en les ciutats metropolitanes a l'hora de fer front a les desigualtats socials.

Per aquest motiu, es proposa **posar en valor el compromís amb la ciutadania de les entitats socials en els municipis i de la ciutadania activa i compromesa**.

Presentació del Fòrum Social Metropolità

Objectius, organització i pla de treball.

La **Comissionada d'Acció Social, Sonia Fuertes** va ser l'encarregada de fer la presentació del Fòrum Social Metropolità, on va explicar que era un espai horitzontal, promogut per l'Acord Ciutadà i obert a totes les entitats socials i ajuntaments de la regió metropolitana "*la ciutat dels 5 milions d'habitants*".

El Fòrum planteja "**promoure, facilitar i donar suport a les interdependències entre entitats socials i ajuntaments per afrontar amb més èxit els reptes socials de la metròpolis**". La Comissionada va esmentar quins eren els avantatges que podria proporcionar el Fòrum als actors socials (una entitat social o un ajuntament), sent un coneixement més ampli dels desafiaments socials, l'aprenentatge mutu sobre les solucions intentades, la possibilitat de compartir o establir marcs de referència i d'actuació conjunta en l'àmbit metropolità, la participació en processos de creativitat i innovació, la coproducció de projectes entre ajuntaments i entitats socials, entre d'altres.

Actualment, el Fòrum Social disposa d'un Grup promotor que té la possibilitat d'adherir-se les entitats que ho desitgin. D'aquest grup promotor es va esmentar breument els seus representants; administracions públiques, els ajuntaments metropolitans, els col·legis professionals, entitats socials, espais i associacions que promouen la col·laboració entre ajuntaments i entitats, representants de l'economia social, sindicats, taules i federacions i universitats.

La presa de decisions en el Fòrum Social és a través del consens i el mutu acord entre els participants a qualsevol activitat: xarxes, grups d'acció, grups d'aprofundiment i creativitat, seminaris, etc.

La **governança horitzontal i la innovació social** són els pilars en els quals vol créixer el Fòrum Social Metropolità.

"Amb espais com el Fòrum Social Metropolità, es vol promoure, facilitar i dotar de suport per fer front als reptes socials metropolitans. "

Sonia Fuertes, Comissionada d'Acció Social

Presentació de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva

L'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva és l'espai de **participació, de cooperació públicoprivada** i d'acció conjunta entre institucions i organitzacions de la ciutat que treballen per construir **una Barcelona més inclusiva** i amb major qualitat de vida per a totes les persones.

La seva organització és a través de la **Trobada General**, una sessió plenària de totes les entitats i institucions de l'Acord on es rendeixen comptes de la feina feta el darrer any i s'acorden les línies de treball del següent. La **Comissió d'Acció**, un espai estratègic i operatiu permanent del Consell de la Governança per garantir el dinamisme, el bon funcionament i l'impuls de l'Acord. El **Consell de la Governança**, que és l'òrgan executiu i de gestió. És l'espai on es dissenyen les línies estratègiques i d'actuació i les **Xarxes d'Acció**, entitats que treballen en un mateix àmbit i estableixen objectius comuns per millorar les intervencions orientades a la ciutadania.

Actualment, l'Acord Ciutadà compta amb **més de 800 entitats socials que formen les 14 xarxes d'acció**. A través de l'Estratègia d'inclusió i de reducció de desigualtats socials de Barcelona es treballa amb cinc línies d'actuació que incideixen en la reducció de desigualtats socials.

Els pilars sobre els quals s'ha assentat l'acord són que Barcelona sigui: **Socialment justa, diversa i intercultural; habitable i acollidora; educadora; feminista; saludable i que té cura de tothom; una ciutat que s'adapta al canvi climàtic i innovadora, eminentment urbana amb una societat civil cohesionada.**

Rafel López, membre de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva

Espai de reflexió

L'Àrea Metropolitana i la Regió Metropolitana: les dificultats i les oportunitats de l'Acció Social en Xarxa. La governança a l'Àrea Metropolitana i la Regió Metropolitana

Després de la presentació del Fòrum Social Metropolità i de l'Acord Ciutadà, es va donar pas un espai de reflexió, que tenia l'objectiu d'aprofundir en la situació actual en territori metropolità i entendre quins eren els desafiaments i les innovacions que s'ha de treballar amb l'eina del Fòrum. Els participants en aquest espai van ser:

- **Enriqueta Duran Cordero**, secretària de Polítiques Socials de la UGT de Catalunya. Conductora de l'espai de reflexió.
- **Oriol Estela Barnet**, economista i geògraf. Coordinador general del Pla Estratègic Metropolità de Barcelona (PEMB)
- **Ricard Gomà Carmona**, professor de ciència política de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i Director de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB).

Espai de reflexió

L'Àrea Metropolitana i la Regió Metropolitana: les dificultats i les oportunitats de l'Acció Social en Xarxa. La governança a l'Àrea Metropolitana i la Regió Metropolitana

Els reptes que es van tractar en l'espai de reflexió van ser la situació actual de l'àrea metropolitana i la regió metropolitana, les seves situacions de desigualtat i com l'eina del fòrum social podria ser d'utilitat per respondre als reptes socials.

En aquest sentit, el **Coordinador general del Pla Estratègic Metropolità de Barcelona, Oriol Estela**, va evidenciar la complexitat com a factor important i la necessitat de posar uns límits a la metròpolis. La col·laboració entre municipis és fonamental a més del teixit associatiu i social, ja que les desigualtats socials no entenen de territori.

L'altre pregunta sobre la situació de desigualtat entre l'àrea metropolitana i la regió metropolitana va ser resposta amb l'aportació del **Director de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona, Ricard Gomà** que apuntava tres grans conceptes; Les desigualtats socials, la segregació en el territori i les fragilitats comunitàries.

En aquest sentit, pel Director, la **desigualtat social** perdura des de fa més d'una dècada "després de la recessió del 2008, en l'any 2012 i 2013 va haver-hi un retrocés de la qualitat de vida en vint anys enrere." La situació comença a millorar l'any 2014, però des d'una precarietat que s'estén a la població. En l'explicació de les **segregacions en el territori**, argumenta que les desigualtats no estan equilibrades i, per tant, hi ha concentracions i persistència en el territori. Per acabar, el concepte de **fragilitats comunitàries** fa referència als "barris amb més vulnerabilitat i més necessitats, presenten menys resposta".

Quant al Fòrum Social Metropolità, la creació d'aquest espai per treballar en xarxa i tractar reptes socials metropolitans ajudarà amb el Pla Estratègic Metropolità de Barcelona i amb les innovacions en l'abast geogràfic i el treball en cocreació en la governança.

Taules ràpides simultànies

Propostes i prioritització de reptes

Les taules estan formades per professionals que, des de diferents rols, territoris i àmbits d'experiència poden aportar reflexions d'interès i poden ajudar a iniciar el procés de deliberació i debat.

Cada persona de la taula va donar resposta als **dos reptes socials a escala metropolitana**, posteriorment, va haver-hi un torn obert d'intervencions i a més d'una butlleta en les carpetes de les persones del públic.

Ponents de la *taula ràpida 1*

- **Mario Cuixart Cardús**, Director de la Fundació Germina.
- **Dani Juliá Galván**, Director general de la Fundació REIR de Granollers.
- **Begonya Gasch Yagüe**, Directora general d'El Llindar.
- **Ariadna Manent González**, Directora Adjunta de desenvolupament estratègic i organitzacional de la Fundació Maresme de Mataró.
- **Inma Moraleda Pérez**, Assessora per a la direcció de les polítiques d'alcaldia de l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet.
- **Yolanda Sánchez Pérez**, Primera Tinent d'Alcalde. Delegada de l'Àrea de Servei a les Persones Benestar, cultura i Acció Comunitària de l'Ajuntament de Canovelles.

Ponents de la *taula ràpida 2*

- **Amèlia de Juan Castella**, Treballadora social i cap de la Zona Pastoral 1 de Càritas Diocesana de Barcelona.
- **Dani Jorquera Sánchez**, Gerent de Prodis, fundació de Terrassa.
- **Ramón Jane Pallas**, Coordinador Provincial de Creu Roja a Barcelona.
- **Loli Rodríguez Iglesias**, Directora general de la Fundació Idea de Sabadell.
- **Laura Seijo Elvira**, Regidora de Benestar Social, Promoció de la Salut i Consum, Òrgans i Processos Participatius de l'Ajuntament de Mataró.
- **Noel Duque Alarcón**, Regidor de Serveis Socials i Ocupació, Benestar animal, Estructura Territorial, Districtes i Equipaments i Tinent d'alcaldia de l'Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Terrassa

acord
Ciudadà
per una
Barcelona
Inclusiva

Taula ràpida 1

Propostes i prioritització de reptes

Taula ràpida 2

Propostes i prioritització de reptes

Priorització de reptes socials i comentaris dels resultats provisionals

A quins àmbits corresponen els reptes que considereu prioritaris?

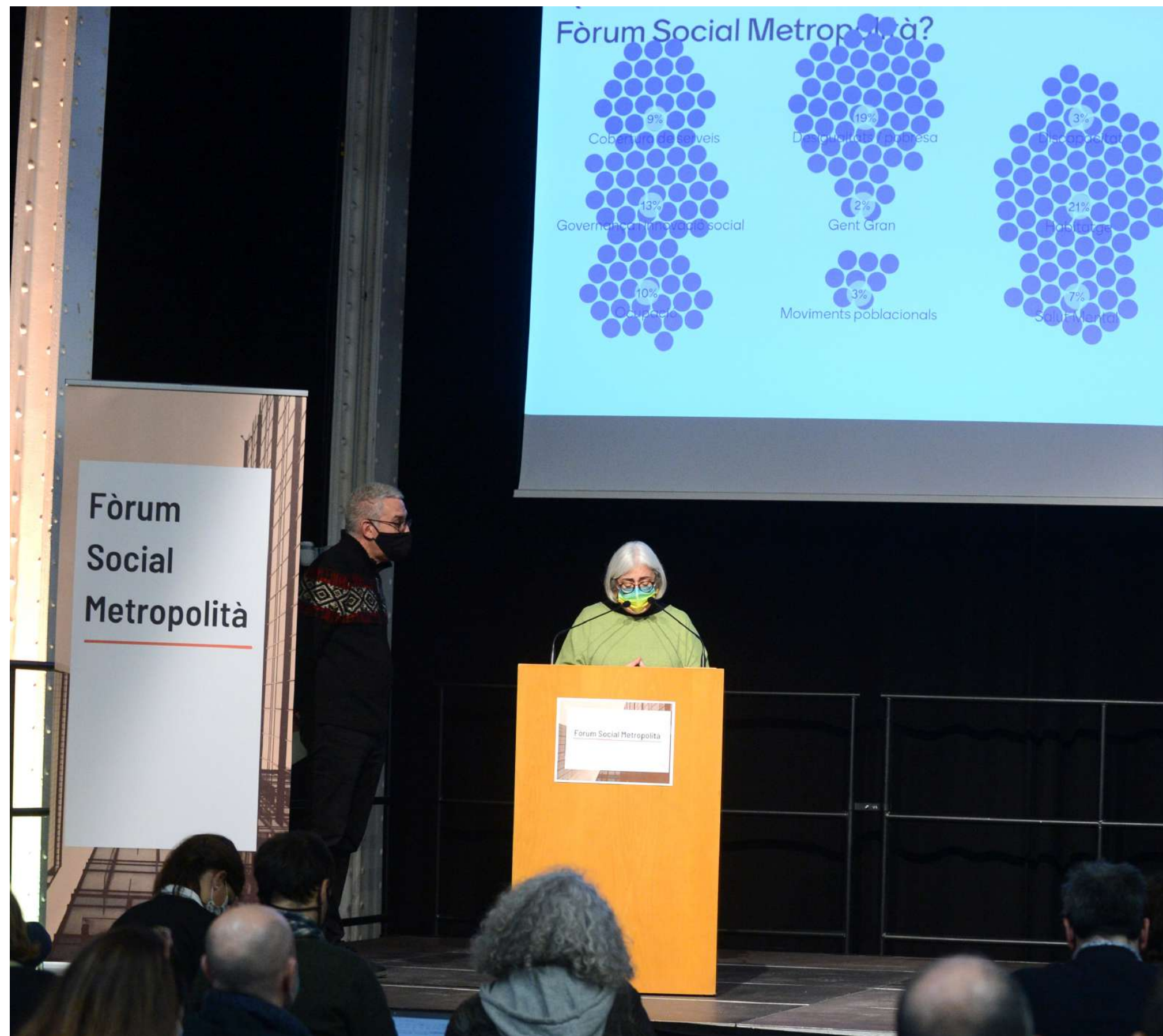
Des del Casal dels infants per l'acció social als barris i Entitats Catalanes d'Acció Social, la Rosa Balaguer va explicar quina seria la dinàmica del mentimeter per poder observar quins eren els àmbits que es consideraven prioritaris, mentre que en conjunt amb Enric Morist de la Creu Roja Catalunya i Taula d'entitats i del Tercer Sector Social de Catalunya, introduïen els primers resultats de les taules ràpides.

Les línies d'actuació que es van esmentar van ser l'educació, amb la protecció de la infància, l'escola inclusiva i de segona oportunitat.

A més de la mobilitat i l'accessibilitat a escala metropolitana, va sorgir la demanda per l'equitat l'accés dels serveis bàsics i l'empadronament en els municipis.

Altres mencions socials van ser la visibilitat de les persones cuidadores, la soledat no desitjada i la imminent bretxa digital.

Quant a la governança es va fer un fort esment a "**compartir coneixement i experiències, les aliances no són tan soles coordinacions**".

Priorització de reptes socials i comentaris dels resultats provisionals

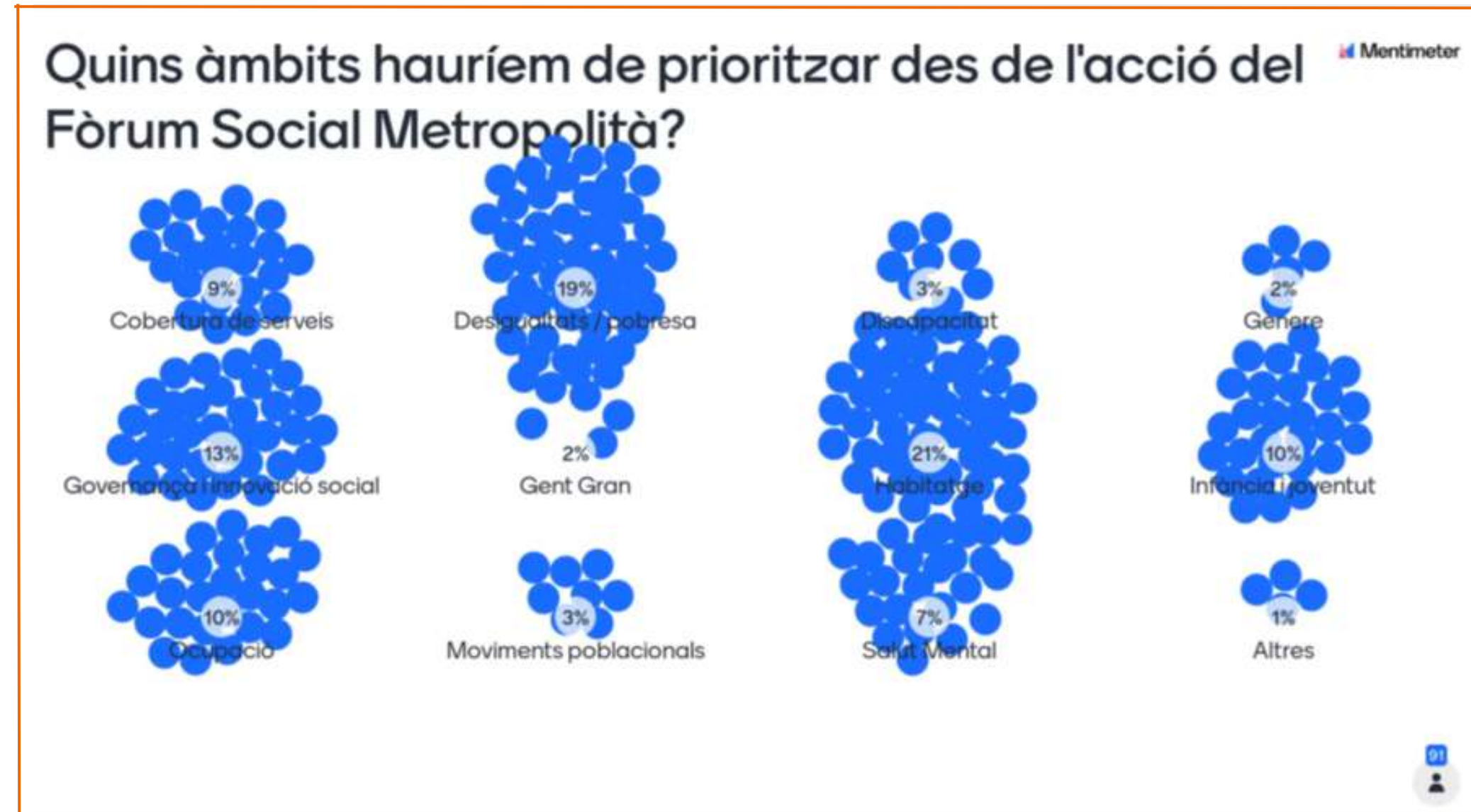
A quins àmbits corresponen els reptes que considereu prioritaris?

Mentre s'explicaven els primers resultats de les aportacions en les taules ràpides, va tenir lloc la dinàmica del mentimeter, que consistia a respondre a través del mòbil la següent pregunta, **quins àmbits hauríem de prioritzar des de l'acció del Fòrum Social Metropolità?**

Els àmbits que sortien com a possibles opcions a marcar eren:

- Desigualtats/pobresa
- Cobertura de serveis
- Gènere
- Infància i joventut
- Governança i Innovació Social
- Discapacitat
- Moviments poblacionals
- Salut Mental
- Gent Gran
- Habitatge
- Ocupació
- Altres

L'àmbit amb major prioritats era **l'habitatge amb un 21%**, seguit de **les desigualtats i la pobresa amb un 19%** i **la governança i innovació social amb un 13%**. Amb menor presència l'ocupació i la Infància i Joventut compartien el 10% i Cobertura de serveis i Salut Mental se situaven entre el 9% i el 7%. Amb un percentatge menor al 5% es posicionaven els Moviments poblacionals i discapacitat (3% ambdós), Gènere i Gent gran (2%) i Altres (1%).

Cloenda

El **Director adjunt de la Fundació Acol·lida i Esperança, Fernando** i la **Tinenta d'Alcaldia i Regidora de l'Àmbit d'Educació, feminismes i LGTBIQ+, ciutadania, participació i Agenda 2030 de l'Ajuntament de Badalona, Aïda Llaurado**, van ser els encarregats de realitzar la Cloenda de la Jornada del Fòrum.

Arran de tot el que es va treballar en la jornada, es va concloure en què els reptes i les desigualtats socials en totes les seves dimensions estan incrementant, és per això, que **"cal abordar-ho des de una perspectiva interdepartamental i intramunicipal amb actuacions innovadores i sinèrgiques"**.

L'acció social organitzada és el gran avantatge que s'ha de treballar des d'una base de proximitat local per augmentar en el coneixement més extens, la gran capacitat de cooperar entre ajuntaments i entitats i la canalització del compromís social de la ciutadania.

Amb la participació de la jornada del Fòrum Social, es proposa la creació de xarxes de coproducció pública i d'iniciativa social, desplegar grups d'aprofundiment i creativitat i aplicar una **nova governança horitzontal** "aprofitar tots els avantatges de la gestió local i de proximitat i superar les respostes fragmentades, enfortint les interdependències entre entitats i ajuntaments".

Per acabar es va agrair a tots els assistents a la jornada i la seva col·laboració en la identificació dels reptes més prioritaris en la regió metropolitana de Barcelona.

Fotografia de família

Valoració de la Jornada

149

**Persones assistents a la Jornada
del Fòrum Social Metropolità**

72

Entitats Socials

7

Ajuntaments

5

Altres Administracions

3

Sindicats i Empreses

2

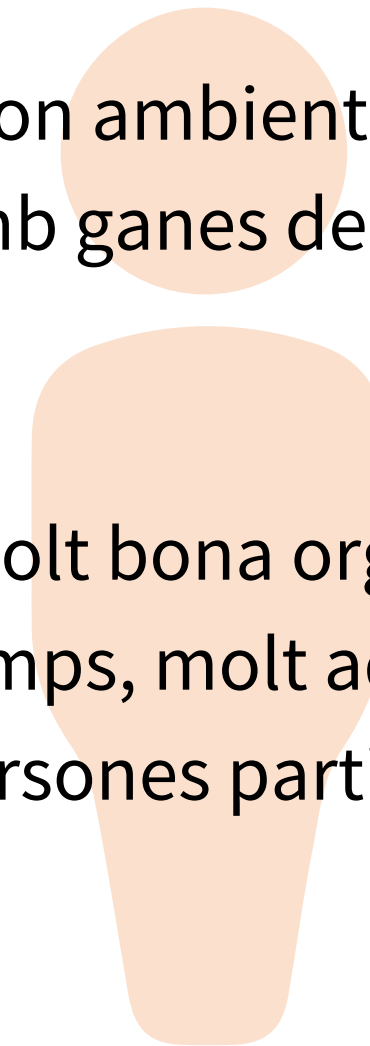
Partits Polítics

Valoració general de **9.04** sobre 10 punts

"Una jornada molt pràctica i participativa amb molt bon diagnòstic"

"Bon ambient, es respirava energia positiva amb ganes de seguir"

"Molt bona organització, encaix de contingut-temps, molt adequada la diversitat de persones participants."

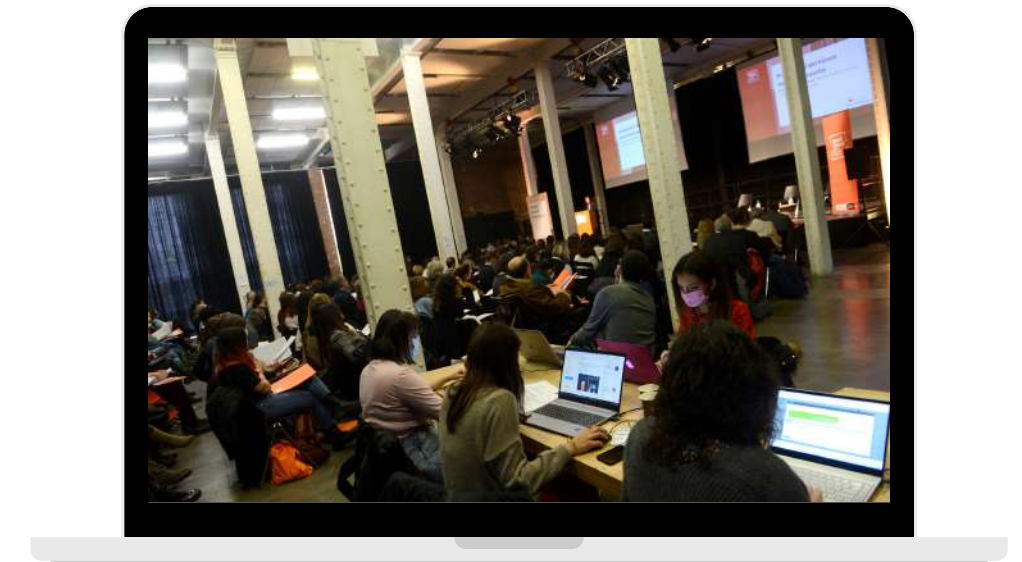
La difusió de la Jornada del Fòrum

Xarxanet

Twitter

Flickr

Barcelona, març de 2022